

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 12 februari 2018
Onderwerp : Wet natuurbescherming – 2017-009570 - gemeente Nijmegen
Activiteit : Groot onderhoud Spoorbuurt Fase 2 aan de Van Het Sant-straat,
Wagenaarstraat, Sweelinckstraat, Dunklerstraat, Willem Heijdtstraat en
Diepenbrockstraat, Valeriusstraat, Obrechtstraat, Verhulststraat en
Richard Holstraat te Nijmegen
Verlenen/weigeren : verlenen ontheffing
Aanvrager : Woningstichting De Gemeenschap
Zaaknummer : 2017-009570

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Woningstichting De Gemeenschap, Postbus 1071, 6501 BB Nijmegen, hierna te noemen de aanvrager, van 26 juni 2017 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 26 juni 2017 ontvingen wij een aanvraag van Woningstichting De Gemeenschap voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 en artikel 3.5 lid 2 en 4 voor het opzettelijk verstoren en het beschadigen en vernielen van nesten, voortplantings- of rustplaatsen van de Gierzwaluw, Huismus en de Gewone dwergvleermuis.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen voor de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is niet eerder ontheffing verleend voor dit project en er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 20 oktober en 20 december 2017 en 2 januari 2018 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij bij brief van 28 augustus 2017 en e-mail van 23 november en 22 december 2017 hebben verzocht.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.3 lid 1 en lid 4 (Vogelrichtlijnsoorten) en artikel 3.8 lid 1 en lid 5 (Habitatrichtlijnsoorten) van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Woningstichting De Gemeenschap, Postbus 1071, 6501 BB Nijmegen;

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod	Belang
	Vogelrichtlijn	
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten
	Habitatrichtlijn	
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren
	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren
	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

Belang:

A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor Fase 2 van het plangebied zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1. De adressen betreffen Van Het Sant-straat 88-182, Wagenaarstraat 1-41 en 2-24, Sweelinckstraat 31-57 en 48-76, Dunklerstraat 7-33, Willem Heijdtstraat 1-21 en 2-22, en Diepenbrockstraat 3-33 te Nijmegen.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 31 december 2019, behoudens voorschrift 19; dit voorschrift blijft in stand tot de monitoring en rapportages afgerond zijn.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 1.

4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-009570.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Minimaal twee weken voor aanvang en na afronding van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start en afronding van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-009570.
9. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de Gierzwaluw, Huismus, Gewone dwergvleermuis en de Laatzvlieger. De deskundige begeleidt in elke geval het plaatsen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
10. De deskundige op het gebied van de Gierzwaluw, Huismus, Gewone dwergvleermuis en de Laatzvlieger houdt alle bevindingen bij in een logboek en heeft deze te allen tijde beschikbaar op het project. Daarnaast wordt het logboek uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden verstrekt aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-009570. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen. Daarnaast dient een kaart met en foto's van locaties van de alternatieve voorzieningen voor de Gierzwaluw, Huismus, Gewone dwergvleermuis en de Laatzvlieger en een omschrijving van de alternatieve voorzieningen voor de Laatzvlieger bij het logboek gevoegd te worden.

Soortspecifieke voorschriften

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

11. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd onder het kopje '*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*' van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
12. De werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten de overwinteringsperiode van vleermuizen.
13. Indien nesten van de Gierzwaluw worden aangetroffen, dienen deze ongeschikt gemaakt te worden vóór het broedseizoen van de soort (globaal van april tot en met augustus) en voor aanvang van de werkzaamheden. Indien een nest in gebruik is genomen, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot na het verlaten van het nest door de soort.
14. Er worden 66 inbouwnestkasten voor de Gierzwaluw geclusterd en verspreid over de te renoveren woningen in het plangebied gerealiseerd. Deze nestkasten worden vóór april 2018 ingebouwd. De inbouwstenen dienen een minimum bodemoppervlakte van 15 x 25 cm en een minimum hoogte van 13 cm te hebben, een invliegopening van maximaal 2 cm boven de bodem van binnen gemeten en een invliegopening van 7 cm breed en maximaal 3,5 cm hoog. Daarbij dienen er gierzwaluwgeluiden met behulp van 5 geluidssets bij de nestkasten afgespeeld te worden van begin mei tot half juni, bij mooi weer en vooral tussen 06.00 en 08.00 uur en tussen 20.00 uur en zonsondergang.
15. Er worden 40 inbouwstenen voor de Gewone dwergvleermuis in de te renoveren woningen in het plangebied gerealiseerd; één voorziening per acht grondgebonden woningen en één voorziening bij elke kopgevel. Er wordt een variatie van 20 losse platte inbouwkasten, 16 twee geschakelde inbouwkasten en 4 grotere inbouwkasten met meerdere compartimenten aangeboden. Deze inbouwstenen worden vóór half april 2018 ingemetseld.
16. Er worden 24 alternatieve voorzieningen voor de Laatvlieger verspreid over de te renoveren woningen in het plangebied gerealiseerd. De voorzieningen worden in het dak ingebouwd en elke voorziening is voorzien van meerdere lagen.
17. Alle potentiële invliegopeningen dienen ongeschikt gemaakt te worden met exclusion flaps. Het ongeschikt maken dient plaats te vinden buiten de kraam- en overwinteringsperiode (respectievelijk globaal van half mei tot half juli en van december tot begin maart) van de Laatvlieger. Indien tijdens de werkzaamheden toch exemplaren van de Laatvlieger worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van de Laatvlieger dient hierbij geraadpleegd te worden.
18. Monitoring van de alternatieve voorzieningen van de Laatvlieger dient plaats te vinden na het eerste, derde en vijfde jaar na realisatie van de voorzieningen. De resultaten van de monitoring dienen in het jaar dat de monitoringsronde is uitgevoerd aangeboden te worden aan de Provincie Gelderland, via emailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-009570.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

De aanvrager is voornemens renovatiewerkzaamheden te verrichten aan woningen in de wijk Spoorbuurt te Nijmegen. Het doel van het project is het energieverbruik te verlagen en het wooncomfort te verbeteren. De werkzaamheden bestaan uit dak- en gevelisolatie, na-isolatie van spouwmuren en het vervangen van dakpannen. De werkzaamheden worden gefaseerd

uitgevoerd. De planning is om met Fase 2 in maart 2018 te starten, waarbij de werkzaamheden tot eind 2018 duren.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Op 1 april 2015 is een flora en fauna quickscan uitgevoerd, waaruit is gebleken dat er potentiële nesten en verblijfplaatsen van de Gierzwaluw, Huismus, vleermuizen en de Steenmarter in de woningen aanwezig zijn. Het soortgericht onderzoek heeft plaatsgevonden tussen mei en september 2015 en het onderzoeksgebied betrof Fase 1 tot en met 3.

Gierzwaluw

In het onderzoeksgebied heeft één ecooloog lopend en fietsend 6 avondbezoeken in juni en juli afgelegd. De twee inventarisatieronden in juni zijn te beschouwen als één volledige inventarisatieronde; de tweede ronde diende om de vermoedelijke nesten daadwerkelijk vast te stellen. Daarbij zijn twee aanvullende ronden na de gunstige inventarisatieperiode uitgevoerd. Deze hebben waarnemingen opgeleverd van piepende jongen en invliegende vogels op eerder vastgestelde locaties. Bij alle woonblokken met geschikte nestplaatsen is verschillende malen gedurende 15 minuten gepost om activiteit van gierzwaluwen te registreren. Er is gelet op laagvliegende vogels, groepjes zwaluwen die gierend door de straten vliegen, vogels die wegduiken onder dakgoot, achter een regenpijp etc.. Ook is gelet op aantikkende dieren en uitvliegers. Bij de ronde eind juli is gelet op roepende jonge vogels vanuit de nestplaats en mestsporen.

Huisemus

In het onderzoeksgebied heeft één ecooloog lopend ochtendbezoeken op 27 mei, 12 juni en 2 en 4 juli afgelegd. Er is gelet op territoriumindicerend gedrag zoals zingende huismussen, parende huismussen, huismussen die onder de pannen kropen met nestmateriaal of aan- en afvliegen om jongen te voeren. Daarnaast is gelet op de locaties waar huismussen foerageren en zijn mogelijke slaapplekken in beeld gebracht.

Vleermuizen

In het onderzoeksgebied heeft één ecooloog lopend en fietsend in de zomerperiode 3 ochtend- en 3 avondbezoeken in juni en juli afgelegd. In de nazomerperiode hebben 2 avondbezoeken plaatsgevonden. Tussen de verschillende deelgebieden is per fiets heen en weer gependeld. Te voet zijn de verschillende woonhofjes in gelopen om de activiteit van vleermuizen aan de achterzijde van woningen te onderzoeken. Er is gelet op roepende dieren en verblijfplaatsindicerend gedrag, in- en uitvliegende dieren, baltsvluchten en het zogenaamde zwermen.

Steenmarter

Voor de Steenmarter is geen gericht veldonderzoek uitgevoerd. Waarnemingen van de soort zijn genoteerd en er is bij de woningbouwstichting en bij ontmoetingen met bewoners in het veld navraag gedaan over waarnemingen van dieren en overlast die wijzen op verblijfplaatsen van Steenmarter.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Gierzwaluw

Voor Fase 2 zijn geen nesten van de Gierzwaluw aangetroffen. Voor Fase 3 zijn negen nesten van de soort ter hoogte van de Obrechtstraat / Sweelinckstraat onder dakpannen op de dakkapellen en onder nokpannen aangetroffen.

Huismus

Van de Huismus zijn er drie nesten voor Fase 2 en zeventien nesten voor Fase 3 vastgesteld. Deze bevonden zich in gaten in dakranden en onder nokpannen ter hoogte van de dakrand. De tuinen en openbare groenstroken in het plangebied en in aangrenzende wijken worden door de soort gebruikt als foerageergebied.

Gewone dwergvleermuis

Van de Gewone dwergvleermuis zijn er één kraamverblijfplaats en drie paarverblijfplaatsen voor Fase 2 en één kraamverblijfplaats, één zomer- en één paarverblijfplaats voor Fase 3 vastgesteld. Voor Fase 2 is de kraamverblijfplaats aan de achterzijde van een woning waargenomen. Doordat de tuin afgesloten was met een schutting kon de invlieglocatie niet vastgesteld worden. Er was echter sprake van zwermactiviteit van minstens 25 exemplaren ter hoogte van de dakrand. De andere kraamverblijfplaats wordt in gebruik genomen door minimaal 40 exemplaren en is aangetroffen aan de achterzijde van een woning in de spouw, waarbij de invliegopening in ventilatiespleten in de buitenmuur van een aanbouw net onder de dakrand zat. Het is mogelijk dat beide kolonies dezelfde groep dieren betrof die tussen de bezoekerondes is verhuisd. Daarnaast is een zomerverblijfplaats voor twee Gewone dwergvleermuizen aangetroffen. De invliegopening betrof een spleet in de buitenmuur ter hoogte van de schoorsteen. Op vier verschillende locaties verspreid over Fase 2 en 3 zijn baltsende mannetjes van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen. Deze paarverblijfplaatsen kunnen zich bevinden in spouwmuren, onder pannendakken en in of achter houten betimmeringen en omkastingen van woningen. De Spoorbuurt wordt door de Gewone dwergvleermuis gebruikt als leefgebied. De wijk biedt geschikte verblijfplaatsen en foerageergebied. Als het niet te koud is (tot rond het vriespunt) kunnen vleermuizen ook overwinteren op de locaties die ze vanaf het voorjaar gebruiken als verblijfplaats. Het foerageergebied voor de vleermuizen bestaat uit het plangebied zelf en de groenere beschutte terreinen in de directe omgeving

Steenmarter

Er zijn vier waarnemingen van Steenmarter gedaan en er is één klacht van stank- en geluidsoverlast in en rondom een woning buiten het plangebied van Fase 2. Doordat er bij de woningbouwstichting geen meldingen zijn van overlast in de te renoveren woningen is het niet aannemelijk dat er verblijfplaatsen van de Steenmarter in de bewoonde panden aanwezig zijn.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de renovatiewerkzaamheden zullen voor Fase 2 3 nesten van de Huismus en één kraamverblijfplaats en drie paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis verloren gaan. Voor Fase 3 gaan 9 nesten van de Gierzwaluw, 17 nesten van de Huismus en één kraamverblijfplaats, één zomer- en één paarverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis verloren.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de Huismus en de Gewone dwergvleermuis te voorkomen worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- Voorafgaande aan het in de steigers zetten van een nieuw woonblok wordt gecontroleerd of vogels of vleermuizen gebruik maken van de woningen of kasten. Als dat het geval is

worden de werkzaamheden direct gestaakt en vervolgens maatregelen genomen om verstoring van een bezette nest- of verblijfplaats verder te voorkomen (uitstellen van werk tot nest- en/of verblijfplaats verlaten is, i.o.m. ecooloog bepalen welke werkzaamheden wel mogelijk zijn zonder negatieve effecten te veroorzaken);

Gierzwaluw

- De werkzaamheden voor Fase 3 vinden niet in de broedperiode van de Gierzwaluw plaats;
- Voor Gierzwaluwen worden nestkasten (type NK GZ 08 Vivara Pro) opgehangen van houtbeton. De nestkasten worden opgehangen op geschikte locaties in fase 2 en 3. De precieze locaties van de kasten worden door een gierzwaluwdeskundige aangewezen. Er worden vijf nestkasten per aanwezige nestlocatie opgehangen in fase 2 en 3 (totaal 45 kasten);
- Een dag voordat de werkzaamheden starten wordt door een vogeldeskundige gecontroleerd of er vogels broeden in het werkgebied;

Huismus

- De werkzaamheden vinden in de broedperiode van de Huismus plaats. De woningen waar de nesten van de Huismus zijn vastgesteld en potentieel geschikte woningen die gerenoveerd gaan worden, worden vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt door alle holtten, die toegang geven tot de ruimte onder de pannen, schoorstenen en gaten in gevels dicht te maken met gaas en/of purschuim;
- Tijdens de werkzaamheden van Fase 1 is bij alle gerenoveerde woningen vogelschroot hoger gemonteerd, zodat de Huismus ruimte onder de laagste rijen pannen kan gebruiken als broedholte. De Huismussen van Fase 2 kunnen tijdelijk uitwijken naar Fase 1;
- Een dag voordat de werkzaamheden starten wordt door een vogeldeskundige gecontroleerd of er vogels broeden in het werkgebied;
- Ook bij de woningen van Fase 2 wordt de vogelschroot hoger gemonteerd, waarmee permanente voorzieningen onder de laagste rijen pannen voor de Huismus worden gerealiseerd.
- Er blijft voldoende foerageergebied voor de Huismus beschikbaar tijdens en na de werkzaamheden. Het snoeien van begroeiing is alleen aan de orde bij het hier en daar plaatsen van steigers.

Gewone dwergvleermuis

- Alle woningen in Fase 2 worden buiten de overwinteringsperiode van vleermuizen gecontroleerd op aanwezige dieren. De toegangsmogelijkheden tot de spouw wordt door een deskundige op het gebied van de Gewone dwergvleermuis dichtgemaakt met exclusion flaps. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen gebeurt voorafgaande aan de werkzaamheden en alleen als de temperatuur boven de 10 graden Celsius is in de periode mei-september. De deskundige controleert de aanwezigheid van dieren voorafgaande aan het plaatsen van de exclusion flaps. Als geen dieren aanwezig zijn, worden de toegangsmogelijkheden tot de spouw definitief dichtgemaakt. Als er een dier aanwezig is, worden de werkzaamheden uitgesteld totdat het dier de verblijfplaats heeft verlaten.
- Werkzaamheden aan de woningen waar de kraamverblijfplaatsen zijn aangetroffen, worden uitgevoerd tussen 5 maart en uiterlijk 13 april. De werkzaamheden aan woningen met een paarverblijfplaats worden buiten de paarperiode (half augustus tot begin oktober) uitgevoerd;
- In de periode van 15 maart tot en met april 2018 worden vier kraamkasten en acht paarverblijfkasten voor de Gewone dwergvleermuis in de spouw van de te renoveren woningen van Fase 2 gerealiseerd en acht paarverblijfkasten in de spouw van woningen van Fase 3;
- Elke kraamkast bestaat uit vier horizontaal geschakelde inbouwstenen type IB VL 01 met elk een verticaal geschakelde IB VL 02 inbouwsteen van Vivara Pro. De totale afmetingen per kraamkast is 88 cm bij 100 cm. De voorziening wordt in de spouw ingebouwd. Doordat de spouwmuren een gemiddelde breedte van 6-7 cm hebben, zijn meerdere lagen niet mogelijk.
- De kraamkasten worden in de woning waar de huidige kraamverblijfplaats voor Fase 2 aangetroffen is en in drie omliggende woningen ingemetseld. Deze kraamverblijfplaats wordt

pas in 2019 ongeschikt gemaakt, waardoor de Gewone dwergvleermuizen een volledig kraamseizoen hebben om de nieuwe kraamkasten te ontdekken;

- Er worden ter plaatse van een vleermuiskast geen steigers gebouwd. Als vanwege technische uitvoering toch een steiger nodig is dan wordt eerst gecontroleerd of er een dier een verblijfplaats heeft in de kast. Alleen als de kast niet in gebruik is wordt er tijdelijk een steiger geplaatst. Doordat de kasten verspreid in de wijk geplaatst worden en de werkzaamheden gefaseerd plaatsvinden, zijn er nog voldoende verblijfplaatsen beschikbaar indien een kast tijdelijk functionaliteit verliest.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Er is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.1 lid 2 en artikel 3.5 lid 2 en 4 voor het opzettelijk verstoren en het beschadigen en vernielen van nesten, voortplantings- of rustplaatsen van de Gierzwaluw, Huismus en de Gewone dwergvleermuis.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek naar de Gierzwaluw en vleermuizen niet op de juiste wijze is uitgevoerd en incompleet is. Het onderzoek naar de Huismus is conform Soortenstandaard Huismus en de voorgestelde mitigerende maatregelen voor de soort zijn voldoende bevonden.

Voor de Gierzwaluw wordt uitgegaan van 3 volledige onderzoeksronden in de gunstige inventarisatieperiode. Omdat er echter één ecooloog in het gehele gebied aanwezig was, is het niet voldoende aannemelijk gemaakt dat nesten van de Gierzwaluw in Fase 2 uitgesloten kunnen worden. Daarnaast is het vleermuisonderzoek niet conform Vleermuisprotocol 2013 uitgevoerd, omdat er niet te allen tijde 75% van het projectgebied is overzien. Uitvliegende dieren kunnen makkelijk worden gemist, omdat een groter gebied in één keer moet worden overzien, en voorafgaand aan het invliegen is er niet altijd sprake van zwermgedrag. Hierdoor is het mogelijk dat er voortplantings- of rustplaatsen van de Gewone dwergvleermuis én de Laatvlieger zijn gemist. Doordat het niet meer mogelijk was om aanvullend onderzoek uit te voeren voor Fase 2, is akkoord gegaan met het realiseren van extra alternatieve voorzieningen voor de Gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Voor Fase 2 worden in totaal 66 inbouwnestkasten voor de Gierzwaluw, 40 inbouwstenen voor de Gewone dwergvleermuis en 24 alternatieve voorzieningen voor de Laatvlieger gerealiseerd. De aantallen zijn gebaseerd op de goedgekeurde gedragscode 'Natuurinclusief renoveren' van december 2017 en expert judgement.

Voor de Gierzwaluw dienen de 66 inbouwstenen verspreid over de woningen van Fase 2 geclusterd ingemetseld te worden. De inbouwstenen dienen een minimum bodemoppervlakte van 15 x 25 cm en een minimum hoogte van 13 cm te hebben, een invliegopening van maximaal 2 cm boven de bodem van binnen gemeten en een invliegopening van 7 cm breed en maximaal 3,5 cm hoog. Daarbij dienen gierzwaluwgeluiden afgespeeld te worden om de acceptatiekans van de nestkasten door de soort te bevorderen. Vóór het broedseizoen en voor het moment dat de Gierzwaluwen terugkeren uit het zuiden dienen aangetroffen nesten van de Gierzwaluw ongeschikt gemaakt te worden voordat gestart wordt met de renovatiewerkzaamheden aan de woningen waar de nesten zich bevinden. Indien een nest in gebruik is genomen, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot na het verlaten van het nest.

Voor de Gewone dwergvleermuis dienen er één voorziening per acht grondgebonden woningen en één voorziening bij elke kopgevel in Fase 2 ingebouwd te worden. Er dient een variatie van losse platte inbouwkasten, twee geschakelde inbouwkasten en grotere inbouwkasten met meerdere compartimenten te worden aangeboden. De voorgestelde maatregel om de kasten en woningen te controleren op aanwezigheid van vleermuizen dient plaats te vinden buiten de overwinteringsperiode van vleermuizen. Daarnaast dient het ongeschikt maken van

toegangsmogelijkheden tot de spouw plaats te vinden buiten de kraam- en overwinteringsperiode van vleermuizen.

Voor de Laatvlieger dienen 24 alternatieve voorzieningen verspreid over Fase 2 te worden gerealiseerd. Een omschrijving van de alternatieve voorzieningen dient ter kennisgeving naar het bevoegd gezag gestuurd te worden. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen alle potentiële invliegopeningen ongeschikt gemaakt te worden met exclusion flaps. Indien tijdens de werkzaamheden toch exemplaren van de Laatvlieger worden aangetroffen, dient het werk ter plaatste stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van de Laatvlieger dient hierbij geraadpleegd te worden.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke (aangevraagde) soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit komt gedeeltelijk overeen met de aangevraagde soorten en verboden.

Om ervoor te zorgen dat de maatregelen worden uitgevoerd zijn deze tevens in de voorschriften opgenomen.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

Het project betreft onderhoud van de woningen in de Spoorbuurt. Er is geen alternatieve locatie voor de werkzaamheden. Voor wat betreft de planning heeft de Combinatie Spoorbuurt gekeken naar de mogelijkheid om buiten de kwetsbare periode van Gierzwaluw, Huismus en Gewone dwergvleermuis te werken om zo min mogelijk effecten voor deze soorten te veroorzaken. Voor een deel lukt het buiten de voortplantingsperiode van deze soorten te werken. Het lukt niet op alle locaties waar verblijfplaatsen aanwezig zijn buiten de kwetsbare periode te werken omdat overlast voor de omgeving en de bewoners van de te renoveren woningen zo beperkt mogelijk moet blijven. Het project bestaat jaarlijks uit de renovatie van ruim 160-180 woningen. Omdat alle ramen en deuren uit de woningen moeten kunnen de werkzaamheden niet in de winterperiode plaatsvinden (er wonen veel ouderen in de Spoorbuurt). Jaarlijks zijn 8 tot 9 maanden beschikbaar voor het werk. Als ook de broedperiode vervalt als werkbaar periode dan blijft er onvoldoende tijd over om het werk op deze manier uit te voeren. Het uitsmeren van het werk over meerdere jaren zorgt voor een langere periode aan onrust voor bewoners en fauna en is daarom ongewenst. Bij de huidige routing is een zo logisch mogelijk routing gekozen waarbij omgeving en bewoners zo kort mogelijk overlast ondervinden en steigers zo kort mogelijk tegen de woonblokken staan. De werkwijze waarbij per woningblok gewerkt wordt en geen individuele woningen met verblijfplaatsen tijdelijk worden overgeslagen zorgt dat nieuwe nestgelegenheid en verblijfplaatsen voor fauna niet opnieuw verstoord worden. Op locaties waar deels in de kwetsbare periode wordt gewerkt worden de nest- en verblijfplaatsen voorafgaande aan het werk ongeschikt gemaakt en voor de betreffende dieren zijn nieuwe voorzieningen beschikbaar in de gerenoveerde woningen. De spouwmuren worden geïsoleerd om het energieverbruik omlaag te brengen en het wooncomfort te verbeteren. Er is geen andere manier om spouwmuren te isoleren zonder aantasting van de verblijfsmogelijkheden voor fauna in de spouw.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

De werkzaamheden voor de gehele Spoorbuurt worden in 3 fases uitgevoerd en de werkzaamheden voor Fase 2 duren maximaal 10 maanden. Daarnaast wordt er per woonblok gewerkt, waardoor tijdens de werkzaamheden de Gierzwaluw, Huismus, Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger al gebruik kunnen maken van woonblokken die gereed zijn. Hierdoor zijn er te allen tijde uitwijkmogelijkheden voor de soorten aanwezig en zijn er geen alternatieve locaties, wijze van uitvoering en periodes voorhanden die minder negatieve effecten op de Gierzwaluw, Huismus, Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger hebben.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

In de aanvraag is bepaald welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn. Dit is aangegeven in tabel 1.

Het doel van de ingreep is dat de woningen een verbetering ondergaan waardoor het energieverbruik omlaag gaat en het wooncomfort verbetert. Na de ingreep wordt voldaan aan de huidige normen van energieverbruik, duurzaamheid en bewoonbaarheid. De beperking van het energieverbruik helpt de effecten op de klimaatverandering verminderen. Minder effecten op klimaatverandering betekent minder effect op de:

- veiligheid (waterhuishouding: minder zeespiegelstijging met risico op overstroming, toename piekafvoer, verzilting, zoetwatervoorziening);
- natuur (minder afname & mogelijke verdwijning van soorten in Nederland, minder toename van nieuwe soorten waarbij het effect op het ecosysteem niet bekend is);
- voedselproductie en daarmee volksgezondheid (minder verandering in productieomstandigheden en minder schade door meer extremen in het weer).

De initiatiefnemer is in dit kader gehouden aan het convenant Duurzaamheid van de overkoepelende organisatie Aedes. Daarnaast zijn op 28 juni 2012 ambities en doelstellingen vastgelegd in het geactualiseerde Koepelconvenant Energiebesparing Gebouwde Omgeving. Ook zijn er twee deelconvenanten: het Convenant Energiebesparing Corporatiesector en het Lenteakkoord Energiezuinige Nieuwbouw. Als de convenanten zijn uitgevoerd, hebben de 2,4 miljoen corporatiewoningen in 2021 gemiddeld energielabel B. Dat komt neer op een energiebesparing tussen 2008 en 2021 van 33 procent.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. Het betreft de belangen die zijn weergegeven in tabel 1.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Gierzwaluw

Gierzwaluw is niet opgenomen op de Rode Lijst broedvogels. De landelijke staat van instandhouding is onzeker. In Nijmegen is de lokale status van de gierzwaluw algemene tot zeer algemene broedvogel. Er is geen goed beeld van de omvang van de huidige lokale populatie. Er zijn landelijk en lokaal in elk geval geen aanwijzingen dat de populatie afneemt. Nijmegen oost (het deel van de stad waarin het plangebied ligt) is voor de Gierzwaluw een zeer geschikt leefgebied. Er is een grote diversiteit aan gebouwen met veel verblijfsmogelijkheden. Aangenomen wordt dat de huidige lokale staat van instandhouding van de populatie gierzwaluwen gunstig is.

Huismus

Huismus is opgenomen op de Rode Lijst broedvogels in de categorie 'Gevoelig'. De landelijke trend van Huismus geeft een achteruitgang van meer dan 50%. De Huismus behoort tot de 'soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en algemeen zijn'. In Nijmegen is de lokale status van de Huismus algemene broedvogel. Op de meeste plaatsen in de bebouwde kom in Nijmegen is de Huismus aanwezig. Er is geen goed beeld van de omvang van de huidige lokale populatie. Nijmegen oost (het deel van de stad waarin het plangebied ligt) is voor de Huismus geschikt leefgebied. Er zijn veel gebouwen met dakpannen en er is relatief veel groen in de wijk. Er zijn geen aanwijzingen dat de lokale populatie toe- of afneemt. Het is onduidelijk wat de huidige lokale staat van instandhouding van de populatie Huismussen is. Het aantal nest- en verblijfplaatsen voor de Huismus in het plangebied blijft behouden, er wordt geen leefgebied

aangetast en maatregelen zorgen dat er geen dieren worden gedood door de werkzaamheden. De werkzaamheden in de Spoorbuurt doen geen wezenlijke afbreuk aan de huidige staat van instandhouding van de Huismus.

Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis is niet opgenomen op de Rode Lijst voor zoogdieren. Er zijn landelijk geen aanwijzingen voor een toe- of afname van de populatie Gewone dwergvleermuizen. Dit is ook in Nijmegen het geval. Vrijwel elke wijk in Nijmegen heeft een lokale populatie Gewone dwergvleermuizen die gebruik maakt van een netwerk aan verblijfplaatsen in woningen. Nijmegen oost (het deel van de stad waarin het plangebied ligt) is voor gebouwbewonende vleermuizen een zeer geschikt leefgebied. Er is een grote diversiteit aan oude gebouwen met veel verblijfsmogelijkheden. In de wijken is veel groen aanwezig waar de dieren kunnen jagen. Aangenomen wordt dat de huidige lokale staat van instandhouding van de populatie Gewone dwergvleermuizen gunstig is. De werkzaamheden doen geen wezenlijke afbreuk aan de staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis.

Laatvlieger

De laatvlieger staat op de Rode Lijst in de categorie kwetsbaar. De soort komt in Nederland vrij algemeen voor. In de regio Nijmegen zijn enkele kraamkolonies bekend (o.a. in Ooij, Groesbeek). In de directe omgeving van de Spoorbuurt kennen we geen kraamkolonie. Het is niet bekend of de soort in de regio Nijmegen toeneemt, afneemt of stabiel is. Er zijn in de Spoorbuurt zelf geen kraamkolonies gevonden en er zijn geen waarnemingen gedaan dat er dieren een verblijfplaats hebben in het plangebied. Mogelijk is er een enkele zomerverblijfplaats gemist. Er worden 24 nieuwe verblijfplaatsen specifiek voor de soort gecreëerd in fase 2 van de Spoorbuurt. Voorafgaande aan de start van de uitvoering van het werk worden de woningen onderzocht op verblijfplaatsen van de Laatvlieger. Als er verblijfplaatsen aanwezig zijn worden de werkzaamheden aan de betreffende woning gestaakt en wordt door een ecooloog bepaald welke maatregelen nodig zijn om de functie van de verblijfplaats te behouden. Daarnaast zijn er geen effecten op vliegroutes en foerageergebied van de soort, waarmee het project geen negatief effect op de huidige staat van instandhouding van de Laatvlieger heeft.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Huisumus

Door de werkzaamheden gaan 20 nesten van de Huisumus verloren. De werkzaamheden worden in de broedperiode van de soort uitgevoerd. Door vóór de broedperiode de huidige nesten van de soort voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te maken, wordt er zorgvuldig gehandeld. De foerageergebieden blijven intact en de werkzaamheden worden gefaseerd in ruimte en tijd uitgevoerd, zodat er op elk moment voldoende functionerende verblijfplaatsen aanwezig blijven voor de Huisumus. Er worden voldoende geschikte alternatieve nestplaatsen voor de soort gerealiseerd, waardoor het totale aanbod aan nesten behouden blijft. In de directe omgeving van het projectgebied zijn meerdere nesten van de Huisumus aangetroffen. Hiermee is het aannemelijk dat de soort in het projectgebied aanwezig blijft.

Gierzwaluw

Als gevolg van het onvolledige onderzoek, waardoor verblijfsplaatsen van soorten gemist kunnen zijn, en ter voorkoming dat de activiteit wezenlijke effecten heeft op de staat van instandhouding, worden de aanvullende maatregelen voorgeschreven. Nesten voor de Gierzwaluw worden geclusterd ingebouwd in de te renoveren woningen. Door vóór de broedperiode eventueel aangetroffen nesten van de Gierzwaluw voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te maken, wordt er zorgvuldig gehandeld. Daarnaast worden bij de alternatieve voorzieningen gierzwaluwgeluiden afgespeeld, waardoor het aannemelijk is dat de soort de voorzieningen tijdig zal ontdekken en in gebruik zal nemen. Ook zijn in de omgeving van Fase 2 minstens negen

nesten van de soort vastgesteld, waar tijdelijk uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn. Hiermee is het aannemelijk dat de Gierzwaluw in (de omgeving van) het projectgebied aanwezig blijft.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van het onvolledige onderzoek, waardoor verblijfsplaatsen van soorten gemist kunnen zijn, en ter voorkoming dat de activiteit wezenlijke effecten heeft op de staat van instandhouding, worden de aanvullende maatregelen voorgeschreven. Daarnaast zijn in de directe omgeving van het projectgebied meerdere voortplantings- en rustplaatsen van de Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Hiermee is het aannemelijk dat de soort in het projectgebied aanwezig blijft.

Laatvlieger

Tijdens het ecologisch onderzoek zijn alleen waarnemingen gedaan van foeragerende Laatvliegers. Hierdoor is het mogelijk dat in de (ruime) omgeving voortplantings- of rustplaatsen van de soort aanwezig zijn. Als gevolg van het onvolledige onderzoek, waardoor verblijfsplaatsen van soorten gemist kunnen zijn, en ter voorkoming dat de activiteit wezenlijke effecten heeft op de staat van instandhouding, worden de aanvullende maatregelen voorgeschreven. Hiermee is het aannemelijk dat de soort in (de omgeving van) het plangebied aanwezig blijft.

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de Gierzwaluw, Huismus, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing voor Fase 2 van Spoorbuurt te Nijmegen worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

ZIENSWIJZEN

Gedurende de periode van terinzagelegging kan een belanghebbende schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

bijlagen:

- Bijlage 1: Kaart projectlocatie

BIJLAGE 1

Kaart projectlocatie

